

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 168/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], všetci bytom [REDACTED] zastúpených advokátskou kanceláriou STEHURA & partners, s. r. o., F. Kráľa 2080, Čadca, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Celestín Stehura, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co/223/2011 z 30. mája 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 371/2013 z 22. októbra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. decembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], všetci bytom [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co/223/2011 z 30. mája 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 371/2013 z 22. októbra 2014 (ďalej spoločne aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

«My - sťažovatelia sme sa návrhom na OS Čadca domáhali určenia, že žalovaná polovica rodinného domu patrí do bezpodielového spoluvlastníctva [REDACTED] a neb. [REDACTED] zomrelého [REDACTED]. Okresný súd Čadca náš návrh rozsudkom OS Čadca 8C/202/2005 zo dňa 4.4.2011 zamietol, s poukazom, že sme nesplnili zákonom stanovené podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Voči tomuto rozhodnutiu sme podali v zákonnej lehote riadne zdôvodnené odvolanie. Krajský súd Žilina rozhodnutím 10Co/223/2011 zo dňa 30.5.2013 rozsudok OS Čadca potvrdil. Voči tomuto rozhodnutiu sme v zákonnej lehote podali dovolanie. Najvyšší súd SR naše dovolanie uznesením 6 Cdo/371/2013 zo dňa 22.10.2014 odmietol. Svoje rozhodnutia ako Krajský súd Žilina ako i Najvyšší súd SR v Bratislave riadne nezdôvodnil, na jednej strane poukazoval, že

vlastnícke právo je možné nadobudnúť vydržaním a to napr. pre nedostatok formy zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, na druhej strane poukázal, že my ako sťažovatelia sme vlastnícke právo nemohli nadobudnúť.

V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy v roku 1973 na podiel k predmetnej nehnuteľnosti sme tento pre nedostatok formy nemohli nadobudnúť. Zákonodarca však novelou v roku 1982 a to zákonom č. 131/1982 Zb. zaviedol opätovne ako spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva vydržanie, ktoré sa kompletne zaviedlo až v roku 1991. Dokonca sám Najvyšší súd SR svojím rozsudkom 3 Cdo 80/01 zo dňa 1.5.2002 vyriekol právny názor, že: „vlastníkom nehnuteľnosti, sa počínajúc 1. januárom 1992 stane osoba, ktorá má nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu 10 rokov, a to aj v prípade, že sa stala oprávneným držiteľom pred 1. januárom 1992; do doby oprávnenej držby pre vydržanie treba započítať aj dobu pred týmto dňom.“ ...

Máme za to, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR majú určovať judikatúru, stabilitu a zabezpečovať jednotnosť súdnych rozhodnutí súdov nižších stupňov. Ak dôjde k zmene v rozhodovacej praxi súdu, musí byť táto odôvodnená a súd by mal predovšetkým poukázať na svoju predchádzajúcu prax a podrobne odôvodniť, prečo starý spôsob rozhodovania už nie je v danom prípade vhodný. Dôkazy v prospech priznania vlastníctva vydržaním navrhovateľom KS Žilina nelogicky a nepresvedčivo vyhodnotil v ich neprospech, čo my sťažovatelia hodnotíme ako nepredvídavé rozhodnutie. Sme toho názoru, že KS Žilina ako i NSSR Bratislava boli povinní vo svojich rozhodnutiach vysvetliť riadne, prečo sa odklonili od štandardnej súdnej praxe, na ktorú sme dôrazne poukazovali a prečo neakceptoval naše argumenty. NS SR však svoje rozhodnutie odôvodnil veľmi laxne, čím porušil právo nás - navrhovateľov na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

My navrhovatelia tak ako sme tvrdili a riadne preukázali, že sme vlastníci rodinného domu č. [REDAKOVANÉ]. Ja sťažovateľka v 2./ rade som nadobudla rodinný dom v 1/2 po svojom otcovi neb. [REDAKOVANÉ], ktorý ho nadobudol po svojom otcovi [REDAKOVANÉ]. Odporca [REDAKOVANÉ] zdedil 1/2 po svojom otcovi [REDAKOVANÉ]. Tento podiel nám odpredal v roku 1973, pričom sme mu riadne zaplatili kúpnu cenu v podobe stavebného materiálu v hodnote 30.000 KčS z ktorého si odporca postavil aj svoj rodinný

dom. Hodnota polovice rodinného domu bola v samotnom dedičskom konaní vyčíslená na sumu 23.933 KčS, t.j. primeraná hodnote, za ktorú sme polovicu rodinného domu aj kúpili. Od roku 1973 sme pokojne, nerušene a dobromyseľne užívali predmetný dom ako vlastný. Zaplatenie kúpnej ceny ako i nerušenosť našej držby sme riadne preukázali svedeckými výpoveďami ako i hodnovernými listinnými dôkazmi. Od uvedeného roku sme predmetný dom opravovali, investovali doň a rekonštruovali. Odporca sa nespoluúčastnil na opravách a nemal záujem akýmkoľvek spôsobom sa starať o tento rodinný dom. Vlastnícke právo sme teda riadne nadobudli práve inštitútom vydržania, a to pre dôsledok nedostatku právnej formy kúpnej zmluvy z roku 1973. Poukazujeme, že Najvyšší súd SR v takmer identickom prípade priznal nadobudnutie vlastníckeho práva a to vydržaním v rozsudku č. 3 Cdo 80/01 zo dňa 1.5.2002. Sám Najvyšší súd SR konštatoval, že: „vlastníkom nehnuteľnosť, sa počínajúc januárom 1992 stane osoba, ktorá má nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu 10 rokov, a to aj v prípade, že sa stala oprávneným držiteľom pred 1. januárom 1992; do doby oprávnenej držby pre vydržanie treba započítať aj dobu pred týmto dňom.“ V našom prípade boli naplnené všetky podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, z uvedeného preto rozhodnutie NS SR predstavuje výrazný odklon od jeho ustálenej rozhodovacej činnosti a navyše zdôvodnenie, prečo my sťažovatelia sme sa nemohli stať vlastníkami a to vydržaním, nie je riadne odôvodnené a nie je z neho zrejmé, z akých dôkazov a skutočností vychádzal súd pri svojom rozhodovaní.

NSSR v Bratislave s poukazom na viaceré porušenia zákona mal rozsudok KS Žilina zrušiť a vrátiť ho na ďalšie konanie. Týmto NS SR Bratislava ako i KS Žilina porušili naše právo na spravodlivý proces a právo na ochranu vlastníckeho práva.»

V nadväznosti na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co/223/2011 z 30. mája 2013 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 371/2013 z 22. októbra 2014 boli porušené ich základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnutý rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu zruší a veci vráti na ďalšie konanie a prizná im úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia sťažnosťou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co/223/2011 z 30. mája 2013, ktorým tento súd v odvolacom

konaní potvrdil rozsudok Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C/202/2005-235 zo 4. apríla 2011 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 371/2013 z 22. októbra 2014, ktorým tento súd v dovolacom konaní dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co/223/2011 z 30. mája 2013 odmietol.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť

každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra EŠLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12.1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12.1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa

možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajský súd a najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektovali, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým namietajú, že krajský súd interpretoval právnu normu takým spôsobom, ktorý je v rozpore s ustálenou judikatúrou, nereagoval na časť argumentácie sťažovateľov a napadnutý rozsudok neodôvodnil dostatočným spôsobom. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd odmietol ich dovolanie bez toho, aby sa komplexne zaoberal nimi uvedenými námietkami. V dôsledku toho malo dôjsť podľa sťažovateľov k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku sp. zn. 10 Co/223/2011 z 30. mája 2013 krajský súd uviedol:

«... Napadnutý rozsudok je v poradí tretím meritórnym rozhodnutím v súdnej veci; dva predchádzajúce rozsudky boli rozhodnutiami odvolacieho súdu zrušené. Uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/302/2008 zo dňa 29.4.2009, na ktoré poukazovali navrhovatelia v podanom odvolaní, bolo vydané na základe preskúmania rozsudku okresného súdu, ktorým prvý krát v predmetnej veci rozhodol tak, že návrh navrhovateľov zamietol. Odvolací súd v ňom primárne prvostupňovému súdu vytýkal, že odôvodnenie jeho rozhodnutia nezodpovedá náležitostiam podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Konštatoval, že okresný súd sa nevysporiadal s dôkazmi, ktorými navrhovatelia preukazovali nadobudnutie nehnuteľnosti do bezpodielového spoluvlastníctva navrhovateľky I/ a jej neb. manžela. Vzhľadom na nepreskúmateľnosť prvostupňového rozhodnutia sa odvolací súd v danom

štádiu konania nezaoberal vecnou správnosťou dotknutého rozsudku. Považoval však za potrebné upriamiť pozornosť okresného súdu na to, akým spôsobom má byť vykladané ustanovenie § 134 v spojení s § 130 ods. 1 Obč. zák. pri posudzovaní splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. V rámci toho uviedol, že „oprávnenú držbu sa nemusí nutne opierať o existujúci právny dôvod; postačí, aby tu bol domnelý právny dôvod, teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu takýto právny titul svedčí.“ Z citovaného rozhodne nevyplýva, že navrhovatelia v súdnej veci nemuseli preukázať žiadny titul (oprávnenej) držby, ako - čiastočne tendenčne - uvádzajú v odvolaní.

Pre úplnosť je potrebné dodať, že následné (v poradí druhé meritórne) rozhodnutie prvostupňového súdu bolo tiež zrušené. V uznesení Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/346/2009 zo dňa 14.4.2010 odvolací súd uzavrel, že okresný súd pri vykonávaní a hodnotení dôkazov nepostupoval v súlade s ust. § 122 až § 136 O. s. p.

Je potrebné uviesť, že v čase vydania uznesenia krajského súdu, na ktoré poukazovali odvolatelia, t.j. 29.4.2009, nebol riadne ustálený skutkový stav veci, na ktorý by bolo možné aplikovať (všeobecné) právne posúdenie prezentované odvolacím súdom v danom uznesení. V ďalšom konaní okresný súd ustálil skutkový stav a v napadnutom rozsudku z neho vychádzal, pričom naň aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o vydržaní, ktoré vykladal súladne s právnym názorom odvolacieho súdu prezentovaným (práve) v zrušujúcom uznesení z 24.9.2009.

Krajský súd sa s jeho právnym záverom o nesplnení jedného zo základných predpokladov vydržania - dobromyseľnej držby - v celom rozsahu stotožňuje.

Občiansky zákonník v znení platnom v čase vstupu navrhovateľky I/ a jej manžela do držby spornej nehnuteľnosti (rok 1973) nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním vôbec neupravoval. Možnosť nadobudnutia vlastníctva takýmto spôsobom bola zavedená až novelou vykonanou zákonom č. 131/1982 Zb. účinným od 01.04.1983. Rozsah subjektov vydržania bol však obmedzený a rovnako bol obmedzený aj predmet vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo k pozemkom. Až novelou Občianskeho zákonníka

vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 01.01.1992, boli tieto obmedzenia odstránené.

V súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k nehnuteľnosti predmetná novela umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 01.01.1992, pričom samotnú držbu nekvalifikovala odlišne v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou.

Ak teda držiteľ nehnuteľnosti, t. j. ten, kto s ňou nakladal ako s vlastnou, splňal k 01.01.1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu 10 rokov a zároveň bol držiteľom oprávneným (t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu nehnuteľná vec patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo vydržaním.

Ustanovenie § 134 ods. 1 Obč. zák. (citované v napadnutom rozsudku) upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom. Táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je pritom podľa platnej právnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti.“ Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a následne pri splnení ďalších podmienok ju vydrží.

Dobromyseľnosť znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný treba hodnotiť vždy objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka/držiťela. Vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať, po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu, že „neznalosť zákona neospravedlňuje“, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa ujal držby, nie je ospravedlniteľný. Právny omyl je ospravedlniteľný (vo všeobecnosti) len výnimočne, najmä ak znenie dotknutého zákonného ustanovenia je nejasné a pripúšťa rôzny výklad.

V preskúmvanej veci sa navrhovateľka I/ a jej manžel ujali v roku 1973 držby spornej nehnuteľnosti na základe ústnej zmluvy o jej prevode, ktorá zmluva nebola registrovaná štátnym notárstvom. Občiansky zákonník v tej dobe na prevod nehnuteľnosti vyžadoval písomnú formu právneho úkonu, ktorým k takémuto prevodu dochádza a následnú registráciu štátnym notárstvom. Omyl navrhovateľky I/ a jej manžela, že k prevodu nehnuteľnosti došlo (aj) na základe ústnej kúpnej zmluvy, je teda omylom právnym. Krajský súd zdôrazňuje, že predmetné zákonné požiadavky na prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci boli v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne vymedzené (§ 134 ods. 2 Obč. zák. v znení platnom do 31.12.1991).

Vzhľadom na uvedené nemohli byť z objektívneho hľadiska navrhovateľka I/ a jej manžel v dobrej viere, že na základe ústnej kúpnej zmluvy od odporcu nadobudli dotknutý spoluvlastnícky podiel k rodinnému domu.

Prvostupňový súd na podporu správnosti svojich právnych záverov poukazoval na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR. Zhodný právny záver však vyplýva aj z aktuálnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR, napr. 5Cdo/30/2010 z 1.3.2011, 4Cdo/283/2009 z 27.10.2010, či 5Cdo/172/2009 zo dňa 29.04.2010. Pokiaľ odvolatelia poukazovali na rozdielnosť právnej úpravy nadobudnutia vlastníckeho práva v Čechách a na Slovensku do roku 1950, táto ich námietka nie je v prejednávanej veci právne významná. Právne predpisy z daného obdobia neboli na súdený prípad aplikované, nakoľko ku rozhodným okolnostiam pre nadobudnutie vlastníckeho práva malo na základe tvrdení samotných navrhovateľov dôjsť (až) v roku 1973. V dotknutom v čase už obyčajové právo na Slovensku neplatilo a právna úprava, vzhľadom na existenciu vtedajšej Československej socialistickej republiky, bola tak na území dnešnej Slovenskej republiky, ako aj na území dnešnej Českej republiky jednotná, t.j. rovnaká.

Navrhovatelia ďalej namietali nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že sa dostatočne podrobne nezaoberal dôkazmi preukazujúcimi tak spôsob užívania a starostlivosti o sporný rodinný dom navrhovateľkou I/ a jej manželom, ako i ľahostajný prístup odporcu k tomuto domu.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva i povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán; avšak s výhradou,

že musia mať význam pre rozhodnutie konkrétnej veci (napr. I. ÚS 46/05, II. ÚS 220/08, či IV. ÚS 163/08). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia teda nemá odpovedať na každú námietku alebo argument účastníka, ale iba na tie; ktoré majú zásadný význam pre vydávané rozhodnutie.

Posudzovaný rozsudok zodpovedá uvedeným požiadavkám na (riadne) odôvodnenie súdneho rozhodnutia, Okresný súd v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad. Odôvodnenie rozsudku dalo odpoveď na skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s uplatňovaným predmetom súdnej ochrany, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nebolo návrhu vyhovené. Tým, že okresný súd dospel k záveru o nesplnení podmienky dobromyseľnosti v súvislosti s vydržaním, nebolo potrebné zaoberať sa bližšie vyhodnocovaním starostlivosti o predmetnú nehnuteľnosť. Na právnom závere, že navrhovateľka a jej neb. manžel z objektívneho hľadiska nemohli byť v dobrej viere, že sú vlastníckmi spornej nehnuteľnosti, by nič nezmenila skutočnosť, že sa subjektívne takýmito vlastníckmi cítili a k domovej nehnuteľnosti sa takto i správali (udržiavali ju v obývateľnom stave).

Rovnako nie je na mieste poukazovanie odvolateľov na § 130 ods. 1 veta druhá Obč. zák., v zmysle ktorej sa pri pochybnostiach predpokladá, že držba je oprávnená. V prejednávanej veci totiž nevznikla pochybnosť o tom, či držba navrhovateľky I/ a jej manžela bola alebo nebola oprávnená. Na základe ustáleného skutkového stavu bolo jednoznačne zistené, že ich držba nebola oprávnená. Nadväzne nebol žiaden dôvod na aplikáciu označeného zákonného ustanovenia...»

V relevantnej časti odôvodnenia uznesenia sp. zn. 6 Cdo 371/2013 z 22. októbra 2014 najvyšší súd uviedol:

„... V preskúmvanej veci sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v kontexte s rozhodnutím súdu prvého stupňa dostatočne jasne vysvetlil, prečo na strane žalobkyne I/ a jej manžela nebola splnená podmienka dobromyseľnej držby ako základného predpokladu pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Najmä na strane 4 v treťom až piatom odseku odôvodnenia rozsudku rozviedol svoje úvahy vedúce k uvedenému záveru,

pričom výslovne uviedol, že vzhľadom na jasnú právnu úpravu platnú v roku 1973, ktorá neumožňovala nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe ústnej zmluvy, nemohli byť žalobkyňa I/ a jej manžel z objektívneho hľadiska v dobrej viere, že im nehnuteľnosť (podiel) vlastnícky patrí. Odvolací súd sa napokon vyjadril i k jednotlivým dovolacím námietkam, ktoré však nepovažoval za opodstatnené. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa spĺňa požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalobcov...“

Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami sťažovateľov (obdobne IV. ÚS 285/09), s ktorými sa nestotožnil, a preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny. Napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení tiež zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými argumentmi sťažovateľov, s ktorými sa nestotožnil, a preto dovolanie sťažovateľov odmietol. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základným právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov uplatnených v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2015